Venäjältä puuttuvat teollisuuden pellettimarkkinat, ja sellaiset syntyvät vain valtion tukiaisilla. **KONSULTTI ALEKSEI BESTŠASTNOV, PÖYRY MANAGEMENT CONSULTING**

Metsätalouden tuotto laski

Metsätalouden kannattavuus heikkeni viime vuonna. Metsäntutkimuslaitoksen mukaan puuntuotannon tuotto jäi alle kahteen prosenttiin.

Puuntuotannon sijoitustuotto 1983–2011

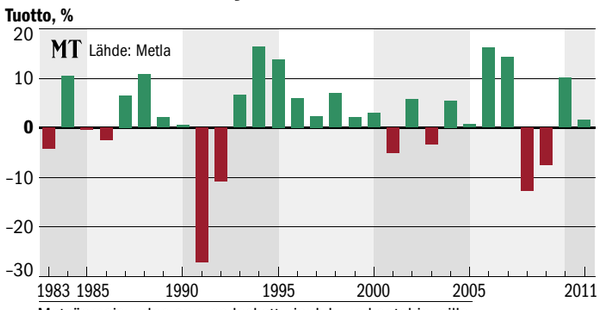

Metsäomaisuuden arvo on laskettu joulukuun kantohinnoilla. Rahanarvot on muunnettu elinkustannusindeksillä.

Viime vuonna metsään rahansa sijoittaneet pystyivät jopa onnittelemaan itseään, sillä esimerkiksi osakekurssit painuivat kymmeniä prosentteja miinukselle.

Metsäntutkimuslaitoksen mukaan yksityismetsien tuotto jäi viime vuonna keskimääräistä pienemmäksi. Tuotto painui alas, koska kantohinnat eivät pysyneet inflaation perässä.

Vuosina 1972–1985 metsätalouden tuotto pysytteli kolmessa prosentissa. Ajanjaksolle tyypillistä oli kantohintojen nopea nousu. Toisaalta sitä söi korkealla laukannut inflaatio.

Rahoitusmarkkinoiden vapauttamisesta alkaneella ja lamaan päättyneellä ajanjaksolla 1986–1992 puuntuotannon tuotto jäi kantohintojen laskun takia heikoksi.

Laman pohjalta alkanutta metsäverotuksen siirtymäkautta leimasi matala inflaatio ja puuntuotannon hyvä, lähes viiden prosentin, tuotto.

Sen jälkeen vuotuiset vaihtelut ovat olleet suuria. Vuosina 2006–2009 metsän reaalituotto oli keskimäärin vajaat kolme prosenttia.

Metsän nimellistuotto vuoden 1972 jälkeen on ollut lähes kahdeksan prosenttia vuodessa. Inflaatio on haukannut siitä kuitenkin yli puolet, joten todelliseksi tuotoksi on jäänyt vähän alle kolme prosenttia.

Puun hinnat 13.8.–9.9.2012

Lähde: Metsäntutkimuslaitos

Alue	Mäntytukki	Kuusitukki	Koivutukki	Mäntykuitu	Kuusikuitu	Koivukuitu
	Euroa/m³ (alv 0 %)					
Kantohinnat, päätehakkuut						
Etelä-Suomi	54,6 ↓	54,6 ↓	41,1 ↑	15,9 ↑	18,8 ↔	16,5 ↑
Keski-Suomi	55,5 ↔	55,4 ↓	40,4 ↓	17,5 ↓	19,3 ↓	17,0 ↓
Savo-Karjala	53,8 ↓	53,1 ↓	42,1 ↓	17,5 ↓	18,1 ↓	17,1 ↑
Kymi-Savo	55,8 ↓	54,3 ↓	42,9 ↓	17,2 ↔	19,3 ↔	16,7 ↓
Etelä-Pohjanmaa	55,7 ↔	53,3 ↓	–	18,0 ↓	18,7 ↓	18,3 ↓
Kainuu-Pohjanmaa	52,9 ↔	52,7 ↔	–	18,9 ↑	18,8 ↓	18,6 ↑
Lappi	50,2 ↔	49,3	–	19,2 ↑	18,2 ↓	16,9
Koko maa	**54,6 ↓**	**54,3 ↓**	**41,5 ↓**	**17,8 ↔**	**18,9 ↓**	**17,5 ↑**
Kantohinnat, harvennushakkuut paitsi ensiharvennukset						
Etelä-Suomi	47,7 ↓	48,6 ↔	36,0 ↑	14,3 ↑	15,8 ↔	13,9 ↑
Keski-Suomi	48,3 ↔	47,2 ↓	37,9	15,5 ↓	15,9 ↔	14,2 ↔
Savo-Karjala	48,0 ↔	46,9 ↓	38,2 ↓	15,1 ↓	15,7 ↓	14,5 ↑
Kymi-Savo	49,0 ↓	47,0 ↓	38,8 ↑	15,2 ↑	15,5 ↓	13,8 ↑
Etelä-Pohjanmaa	44,7	44,7	–	14,6 ↓	14,8 ↓	14,6 ↓
Kainuu-Pohjanmaa	47,0 ↓	46,1	–	15,0 ↑	14,8 ↓	13,7 ↓
Lappi	46,1 ↓	–	–	14,9 ↓	–	14,0
Koko maa	**47,9 ↓**	**47,3 ↓**	**37,9 ↓**	**15,0 ↓**	**15,6 ↓**	**14,1 ↔**
Hankintahinnat, kaikki hakkuut						
Etelä-Suomi	56,3 ↓	57,7 ↓	46,9	29,8 ↓	32,6 ↔	31,4 ↔
Keski-Suomi	54,4	56,1	–	28,7 ↔	30,5	29,5
Savo-Karjala	57,4 ↑	55,3 ↑	46,9 ↑	29,7 ↑	29,3 ↑	30,1 ↑
Kymi-Savo	57,8 ↑	57,0 ↑	47,3 ↓	30,0 ↑	30,8 ↑	30,6 ↑
Etelä-Pohjanmaa	54,5 ↓	53,8	–	29,6 ↓	30,4 ↔	29,7 ↓
Kainuu-Pohjanmaa	57,7 ↓	55,3 ↑	–	29,6 ↓	29,7	29,9 ↓
Lappi	54,5	–	–	29,2 ↓	–	29,0 ↓
Koko maa	**56,6 ↔**	**56,5 ↔**	**46,5 ↑**	**29,7 ↑**	**31,5 ↑**	**30,2 ↑**

Hintojen muutos jaksolta 2.–29.7.2012: ↑ = noussut ↓ = laskenut ↔ = pysynyt ennallaan (±1 %)

Metsänomistajat myivät viime viikolla 544 089 kuutiota puuta Metsäteollisuus ry:n jäsenille.

Metsäsijoitus pärjännyt hyvin

Muihin sijoitusvaihtoehtoihin verrattuna metsä on pärjännyt tällä vuosituhannella kohtuullisesti. Viime vuonna metsään rahansa sijoittaneet pystyivät jopa onnittelemaan itseään, sillä esimerkiksi osakekurssit painuivat kymmeniä prosentteja miinukselle.

Erityisen huono vuosi oli metsäyhtiöille. Kolmen suurimman metsäteollisuusyrityksen osakkeiden tuotto rypi yli 40 prosenttia miinuksella.

Osakehuoneistojenkin sijoitustuotto jäi nollaan. Koko vuosituhatta katsottuna niistä on silti irronnut paras tuotto.

Puuntuotantoon sijoittamisen puolesta puhuu matala riski. Osakesijoituksissa riskit ovat puolestaan kasvaneet rahamarkkinoiden vapauduttua vuonna 1986.

JARMO PALOKALLIO

KARI SALONEN

Venäjällä on hyvin vähän erikoistunutta satamainfrastruktuuria pellettien vientiä varten. Se on tuotannon pullonkaula. Kuva Vapon suljetulta pellettitehtaalta Kaskisista.

Venäjä viidenneksi suurin pelletintuottaja maailmassa

Venäläistä pellettiä viedään eurooppalaiselle teollisuudelle, sillä yksityisten kuluttajien pellettimarkkinoita hallitsevat paikalliset tuottajat, kertoo Pöyry Management Consultingin konsultti **Aleksei Bestšastnov** venäläisessä aikakauslehdessä Expertissä.

Lehti julkaisi Venäjän pelletteoollisuuden tilanteesta tilannekatsauksen, jonka Idän metsätieto -palvelu on suomentanut.

Research Techartin arvion mukaan Venäjältä viedyn puupelletin määrä oli noin 880 000 tonnia vuonna 2011. Tärkeimmät vientimaat vuosina 2010 ja 2011 olivat Tanska ja Ruotsi.

Maailman neljä suurinta pelletintuottajamaata ovat Ruotsi, Saksa, Kanada ja Yhdysvallat. Ne kaikki tuottavat Venäjää enemmän pellettejä.

Tuotanto ei kasva

Pellettituotannon kasvuun Venäjällä ei uskota, sillä kotimaan kysyntä on vaatimatonta, kirjoittaa aikakauslehti Expert. Myöntäisimpien ennusteiden mukaan puupellettien käyttö Venäjällä kasvaa vuoteen 2015 mennessä noin 350 000 tonniin.

”Venäjältä puuttuvat teollisuuden pellettimarkkinat, ja sellaiset syntyvät vain valtion tukiaisilla.”

Kaasu on edelleen olennaisesti pellettejä halvempaa. Pellettien pääasiallinen käyttäjä on yksityinen sektori, joka sekään ei kiirehdi eroon halvoista ja tutuista polttopuista.

Maksukykyisiä pellettien ostajia ovat esimerkiksi kesämökkiläiset megalopolien, kuten Moskovan, ympäristössä. Tämä näkyy myös hinnoissa.

Pietarin vientisatamassa tonni pellettiä tuottajalta maksaa noin 100 euroa, kun Moskovassa pieni- ja keskikokoinen tukkuerä pellettiä maksaa noin 200 euroa.

Kapasiteettia on paljon

Vuoteen 2011 mennessä Venäjällä oli yli 200 pellettitehdasta. Tehtaiden yhteenlaskettu kapasiteetti on useiden arvioiden mukaan jopa 3 miljoonaa tonnia vuodessa, mutta todellisuudessa tuotanto yltää vain miljoonaan tonniin.

Vaikka toimivia pellettitehtaita on näennäisesti monta, niin tosiasiassa kymmenen suurinta yritystä tuottaa yli 75 prosenttia kaikista pellettituotteista. Kaksi kolmesta tuotantolaitoksesta seisoo tai toimii kausiluontoisesti.

Kilpailuille vientimarkkinoille pääsevät vain isot toimijat, jotka pystyvät takaamaan suuret ja tasalaatuiset kertaerät tarkasti määräajassa.

Lisäksi venäläisten pellettien pääasialliset käyttäjät Euroopan markkinoilla, eli suuret energiayhtiöt, pyrkivät hankkimaan pellettinsä muutamilta luotettavilta toimittajilta.

Riippumattomien pellettituottajien ongelmaksi jää raaka-aineen puute ja toimitusten kausiluontoisuus. Pienet ja keskisuuret yritykset joutuvat turvautumaan spot-markkinoihin, joilla hinnat ovat 10–15 prosenttia suoria toimitussopimuksia alhaisempia.

SARI PENTTINEN

FAKTAT

Kotimaisen pelletin vienti väheni

Suomessa tuotettiin puupellettejä viime vuonna hieman yli 300 000 tonnia. Tuotanto kasvoi edellisestä vuodesta 6 prosentilla, mutta vienti ja tuonti supistuivat.
Suurin määrä, 373 000 tonnia, on tuotettu vuonna 2008.
Yli kolmannes pelleteistä vietiin viime vuonna ulkomaille.
Vienti supistui neljänneksen. Lähes kaikki vienti suuntautui Tanskaan ja Ruotsiin. Tanskan osuus viennistä oli yli 70 prosenttia.
Lähde: Metsäntutkimuslaitos.

Metsävienti jäi yli viidenneksen kymmenen vuoden keskiarvosta

Suomi vei metsäteollisuuden tuotteita ulkomaille tammikesäkuussa 5,3 miljardin euron arvosta, mikä jää 21 prosenttia alle vuosien 2002–2011 alkupuoliskojen keskiarvon, Metsäntutkimuslaitos (Metla) kertoo.

Viennin arvo putosi vuoden 2011 alkupuoliskosta 9 prosenttia.

Sahatavaran vienti kasvoi viime vuoden tammi–kesäkuusta 5 prosentilla 3,3 miljoonaan kuutiometriin. Viennin arvo kasvoi vain 2 prosenttia, kun vientihinnat alenivat.

Aikakauslehtipaperin vientimäärä putosi 17, viennin arvo 12 prosenttia. Hienopaperien ja kartonkien vienti väheni myös, samoin viennin arvo.

Mäntysahatavaran vienti ja hinta maittain
Tammi–kesäkuu vuonna 2012

MT	Määrä, 1 000 m³	Hinta, e/m³
Egypti	391	149
Algeria	228	198
Englanti	205	215
Japani	173	200
Marokko	110	172
Israel	104	167
Muut	423	208
Yhteensä	**1 633**	**188**

Lähde: Metla

Afrikka kannattelee

Mäntysahavaran viennistä suuntautui tammi–kesäkuussa liki 45 prosenttia Egyptiin, Algeriaan ja Marokkoon. Egypti on tärkeä markkina suomalaisten mäntysahojen halvoille laaduille.

Kuusisahatavarasta 45 prosenttia vietiin Ranskaan, Saksaan ja Japaniin.

Sahat ovat hyötyneet viennissään Ruotsin kruunun ja Japanin jenin vahvistumisesta.

Sekä mänty- että kuusisahatavaran viennin keskihinta oli Metlan mukaan viime tammikuussa 179 euroa kuutiometriltä. Männyn hinta oli kesäkuussa 20, kuusen 11 euroa tammikuun vientihintaa korkeampi.

JUHA AALTOILA

Tehtaat ilmoittaneet sellun hinnan korotuksista

Havusellun hinta alimmalla tasolla yli vuoteen

Euroopassa sellun hinta jatkaa laskuaan. Havusellusta maksetaan nyt 602 euroa tonnilta, lehtisellusta 593 euroa.

Elokuussa on tyypillisesti tuotettu runsaasti sellua varastoon, sillä syyskuussa kulutus kasvaa. Näin odotetaan käyvän myös tänä vuonna.

Useat tuottajat ovat ilmoittaneet nostavansa sellun hintaa lokakuussa, sellu- ja paperimarkkinoita seuraava Foex kertoo.

Pehmopaperin kulutus maailmalla, erityisesti Aasiassa, kasvaa. Se on lisännyt lehtisellun käyttöä paperitehtailla.

Euroopassa kulutus ei kuitenkaan riitä korvaamaan painopaperin käytön laskusta johtuvaa alamäkeä.

Eurooppalaisen sellun vienti Kiinaan vetää, sillä paikalliset sellutehtaat ovat käyneet puumarkkinoista ja teknisistä syistä johtuen laiskasti.

Tuontisellusta ovat riippuvaisia myös useat Kiinassa vastikään aloittaneet kartonkitehtaat.

Myös eurooppalaiset kartongintuottajat ovat ilmoittaneet hinnankorotuksista. Seuraavat viikot kertovat, parantaako se tehtaiden kannattavuutta heikkenevän kysynnän aikana vai ei, Foex toteaa.

SUVI NIEMI

Sellun ja paperin hinnat vuoden ajalta

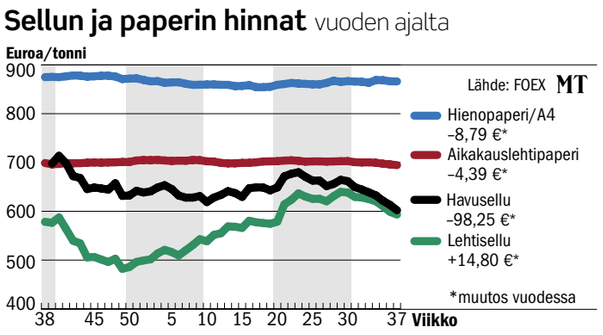

METSÄSTÄ LYHYESTI

Arktos irtisanoo

Arktos irtisanoo Kemijärven tehtaalta 41 työntekijää. Tehdasalueen puuterminaalin toiminta jatkuu toistaiseksi.

Lapin käräjäoikeus on myöntänyt Arktoksen saneerauksen selvitysmiehelle jatkoaikaa saneeraushakemuksen tekoon marraskuun loppuun.

Lapin elykeskus tutkii Arktoksen saamien valtion tukien käyttöä, kertoi MOT-ohjelma maanantaina.

Seskarö konkurssiin

Seskarön saha Ruotsin Haaparannalla on konkurssissa, ATL-lehti kertoo. Viime kesänä sahan käynnisti suomalainen Morven -niminen yritys, jonka tavoitteena oli tuottaa lautaa Kemijärvelle Arktoksen liimapuutehtaalle.

Ruotsin valtion Sveaskog lopetti tukin toimitukset Seskaröhön kesällä.